

NHẬT ANH

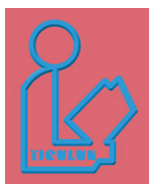
MÙA THU THÀNH PHỐ

VĂN SỐ 166
15-11-1970

mùa thu thành phố

NHẤT ANH

Paris * 02.2025

mùa thu thành phố

Nhất Anh

Ảnh : ***Thu Hương***

Bìa: ***M. C. P***

Nguồn: ***Thư viện Tiểu Lùn***

mùa thu thành phố

NHẤT ANH

Tập san **VĂN**
số 166 * 15.11.1970

Khi chuyển xe lam cuối cùng bắt đầu rời bến thì phố đã chan hòa ánh sáng. Lâm tạt qua khu chợ trời mua cái bót đánh răng và thổi kem rồi lẩn thẩn đi lên phía vườn hoa Nguyễn Hoàng. Gió từ bên kia thổi bốc hơi nước dưới sông lên làm Lâm cảm thấy dễ chịu. Anh ghé ngồi ở một quán nước dưới cây bồ đề và gọi một chai 33.

Người con gái hơi ngạc nhiên ở chỗ Lâm xin đến hai cái ly. Và chính Lâm cũng không hiểu sao anh lại gọi thế. Hai cái ly cho hai người, nhưng đằng này Lâm

chỉ có một mình. Người con gái mang hai cái ly đựng đá đặt trước mặt anh rồi mở chai 33. Nàng liếc nhìn Lâm thật nhanh như để dò xét. Lâm nhìn lên mặt nàng sáng rỡ bên ngọn đèn bát màu hỏa hoàng và không nghĩ gì. Thành phố vào những đêm cuối thu ít người đi tản bộ và giải khát ngoài công viên.

Như thế là Lâm về đây được một ngày rưỡi. Còn đến những ba ngày nữa anh mới hết phép. Trong ba ngày còn lại, Lâm không nghĩ sẽ ăn ở đâu, ngủ ở đâu và sẽ sống ra sao. Lúc chiều, khi ở nhà Hoàng ra, anh định lên xe buýt quân đội ra Quảng Trị rồi ngày mai trở về đơn vị, nhưng rồi không hiểu sao anh lại đi dần xuống phố và tấp vào một rạp chiếu bóng. Lâm không nhớ anh đã xem phim gì và nội dung ra sao. Tuồng như trong phim có một người con gái đẹp và

người ta đánh kiếm, phi thân, đuổi bắt liên hồi. Có cả một cụ già khóc bên mộ con và gió từ biển khơi thổi rập một cánh đồng cỏ lất chạt ra tận con sông có những cánh buồm rách tươm, Lâm nhớ về cuốn phim như nhớ chuyện trong mộng.

Người con gái vẫn loáng thoáng qua lại trước mặt anh. Cuối cùng, khi các dãy bàn không còn người khách nào, nàng đến ngồi trên chiếc ghế dựa đan ni lông nhìn qua bên kia sông với dáng dấp mệt mỏi. Lâm ra dấu gọi nàng và xin một ít đường. Bây giờ là mười giờ đêm. Anh có ý sẽ uống thật say rồi xin ngủ luôn ở đây.

– Ở đây người ta có cho thuê ghế xếp ngủ luôn cả đêm không cô ?

– Dạ không. Bên kia đường có phòng ngủ.

Vừa nói người con gái vừa chỉ qua một căn phố cao, phía dưới còn lỗ nhỏ những lính và thanh niên. Lâm nghĩ đến những căn phòng chật chội, hơi hám, nóng bức, những cái “ra” hoen ố, loang lổ, những thau nước bẩn cáu, dơ dáy, và những bức vách đóng bằng các-tông bị xoi lỗ đầy đó...

– Hay là ông xuống ngủ dưới đồ ?
Phía trên kia người ta có cho thuê đồ.

Trong giọng nói của người con gái không có ý gì mời mọc, kích thích, nhưng Lâm vẫn nghĩ đến những chiếc xuồng ngược trên một khoảng sông chở theo những người con gái làm ăn ban đêm, cảnh buôn bán bằng những chiếc ghe con trên chất đầy ắp những cam, quýt, thanh trà, măng cầu, ổi, táo, trứng lộn, nem, chả, tré, mực, bia, chanh, cô-ca và cả một nồi và một thùng bún to bụi.

Rồi suốt đêm người ta ăn, người ta nói, người ta chửi nhau, người ta làm tình, người ta nói tục (nói tục một cách trắng trợn), và càng về sáng, những cảnh sinh hoạt đó lịm dần trong màn sương đêm trùm phủ lên sông.

Tự dưng Lâm cảm thấy nộn lợm trước những cảnh tượng hình dung đó. Anh có cảm tưởng như mình sẽ bị “ngã đạn” khi đặt lưng nằm xuống trên chiếu giường trong phòng ngủ hay các khoang dò. Những vi trùng dương mai lậu mủ sẽ bầu chặt vào áo quần thân thể anh, chui rúc vào lục phủ ngũ tạng anh và đào khoét đục phá cả đến tâm linh anh.

Nhìn nét mặt nhăn nhó của Lâm, người con gái cất tiếng hỏi :

– Ông chưa bao giờ nghỉ lại ở những nơi đó ?

– Dạ chưa.

Người con gái tỏ dấu ngạc nhiên trên đôi mắt. Lâm càng ngạc nhiên về mình hơn. Từ ngày đi học, lớn lên, đi dạy, gia nhập quân đội, anh chưa biết gì về phòng ngủ, dĩ điểm. Anh chỉ biết có Châu, Trần thị Giáng Châu. Nhưng tình yêu có một đó không để làm gì. Cách đây hai hôm, Châu đã về nhà chồng, bình tĩnh, thản nhiên. Một chút buốt nhức châm chích trong tim người lính.

✱

– Chúng tôi ở dưới này. Mẹ tôi và tôi chỉ có một cái giường. Anh có thể ngủ tạm cái giường đó vì hôm nay mẹ tôi về làng. Còn tôi, tôi sẽ ngủ bên dì Mai.

Lâm ngược mắt thăm dò người con

gái. Anh không thấy có gì khác thường trên nét mặt của nàng. Một câu nói như bao nhiêu câu nói khác của những đồng bào các vùng anh và đơn vị đã đi qua khi hỏi nhờ chỗ ngủ. Có điều bây giờ người con gái không còn gọi Lâm là “ông” mà là “anh”. Lâm không bận tâm về điểm đó.

Trời càng về khuya, gió sông thổi càng lạnh.

Người con gái vừa từ bậc sông bước lên thì rap hát vừa tan. Nhiều người băng qua đường, đi vào vườn hoa, đến ngồi ở những quán giải khát. Người con gái bước vội đến chỗ Lâm ngồi :

– Anh xuống nghỉ trước đi. Tôi còn dọn hàng đến khuya mới xong. Đi đi.

Câu nói như có ý thúc giục vì không muốn có trở ngại. Không biết trở ngại

cho Lâm hay cho nàng. Lâm đứng dậy, với lấy cái túi vải, lẩn thẩn bước xuống bậc sông với cảm tưởng và dáng dấp của người tình, người chồng hay người thân bất đắc dĩ. Phía sau, tiếng cười nói và tiếng nấp keeng đánh bật ra khỏi cổ chai bắt đầu khua rộn.

Căn nhà được soi sáng bằng một ngọn đèn búp măng để trên bàn thờ. Bên phải là chiếc giường rộng đã bỏ mùng. Dưới chân giường có kê một cái rương. Trên cái rương là một chiếc vali. Bên trái, thùng chai thùng mùng để ngổn ngang. Phía dưới kia là chái bếp. Lâm định cởi giày lên giường nằm ngay, nhưng thấy trên giường có cái xách tay, anh dừng lại. Có con mèo từ trong bếp chạy ra. Anh chợt nghe có tiếng muỗi vo ve đâu đó. Và tiếng người còn gọi nhau ới ới dưới sông. Một thế giới lạ hoắc.

Lâm bước ra ngoài, đặt túi vải lên chiếc ghế sắt rồi nằm dựa lưng trên chiếc ghế đan ni-lông để ngoài hiên. Anh nghĩ lan man đến Châu, đến mẹ anh, đến bạn bè, đến người sống kẻ chết, đến sự hiện diện của mình tại căn nhà này, trong đêm này, đến người con gái còn đang loay hoay buôn bán ở trên kia... Cho đến khi tất cả chìm dần trong giấc ngủ chập chờn. Và có tiếng động bên cạnh.

Người con gái đã đứng bên anh tự lúc nào. Tuồng như nàng mới nói điều gì. Tuồng như mực nước sông đã lên cao hơn khi anh mới đến. Tuồng như trời đã khuya lắm và có tiếng gà eo óc trên sông. Buột miệng Lâm cất tiếng hỏi :

- Máy giờ rồi em ?
- Một giờ.

Người con gái trả lời, như không để ý đến tiếng em gợn gàng, tình cờ và tự nhiên của anh. Và Lâm cũng không hiểu sao mình lại có thể xưng hô tự thị và sống sã đến như thế. Anh đứng dậy uể oải bước vào nhà. Người con gái bước theo sau như một cái bóng. Lâm nghe có mùi nước hoa nhẹ thoảng ở đầu giường.

– Anh uống cà phê?

– Có, cho anh xin một ly.

Người con gái đi xuống bếp. Anh lên giường nằm như người thân trong nhà lâu ngày. Lần đầu tiên anh có cảm tưởng rất rõ như anh đang sống trong cảnh vợ chồng. Người vợ không xấu, không đẹp, không giàu, không nghèo, một người vợ có lẽ ít học nhưng rất thương chồng. Người chồng đi trận về, người vợ lo sóc chắt chiu từng miếng ăn, chỗ ngủ, từng

cái khăn rửa mặt, đôi dép, tách cà phê... Người vợ không son, không phấn, không đòi đi phố, không rủ đi ăn kem, không cần biết đến rạp hát, phòng trà.

Ừ, sao không thể như thế được nhỉ? Sao mình cứ phải đòi hỏi một Giáng Châu, một Đan Hà, một Trang Thanh, một Quế Hương ? Tại sao không thể là một thị Quít, thị Bồng, thị Sen, thị Bưởi ?

Lâm thở ra như vừa tìm được một đáp số. Nhưng trong thoáng chốc, hình ảnh Giáng Châu bước chân lên xe hoa lại chờn vờn trong trí anh. Mùa thu đi qua thật mau trên con phố này. Cách đây mấy tháng, trong lần về cuối cùng, hai người còn đắm mình trong cơn mưa đầu mùa, còn xoắn lấy nhau trong cơn gió buổi chiều thổi lộng qua công viên trước trường Đồng-Khánh, còn nói

với nhau những điều gần như của vợ chồng về căn nhà, đứa con, khu vườn, lối dạy dỗ, cách thức làm ăn, những ngày hè thong thả...

Người con gái đã mang lên cho anh tách cà phê bốc khói. Rồi cúi cúi đi qua bên kia phía bàn thờ thu dọn những đồ đạc còn để bừa bãi ngổn ngang. Lâm ngồi nhòm dậy, có ý định bước xuống giúp nàng (như giúp một người vợ) nhưng rồi lại thôi.

Anh có thể dừng dừng ngồi uống cà phê như thế được sao ? Căn nhà này là của người con gái. Chiếc giường anh đang ngồi là của mẹ người con gái. Tí nữa đây, người con gái sẽ ngủ như thế nào ? Người con gái sẽ trải chiếu nằm trên nền nhà. Không có một khoảng trống nào ngoài khoảng trống bên cạnh giường anh đang nằm. Nàng sẽ vắt tay lên trán. Muỗi

và muỗi. Nàng sẽ không ngủ được. Nàng sẽ nghĩ gì về anh ? Sẽ nghĩ rất nhiều hay sẽ không nghĩ gì cả ?

Lâm biết anh cũng sẽ không ngủ được. Những đêm trực, anh vẫn uống cà phê để không ngủ. Nếu anh không ngủ được vì cà phê và nàng không ngủ được vì muỗi thì anh sẽ nói gì nàng, hai người sẽ nói với nhau những gì ?

Tuy không ngủ được nhưng Lâm đã thiếp đi một lúc lâu. Khi anh chợt chờn thức giấc thì thấy người con gái nằm sát mé giường phía ngoài mùng. Ngọn đèn búp măng để trên bàn thờ như lu xuống. Sương bên ngoài mù trời. Thỉnh thoảng hai chân người con gái chà lấy nhau để đuổi muỗi. Anh muốn đưa tay kéo nhẹ người con gái lên nằm phía trong mùng nhưng sợ nàng hiểu lầm. Lâm khẽ gọi :

– Em.

Người con gái không trả lời.

– Em.

Người con gái vẫn không trả lời.
Lâm ngồi nhồm dậy ngả lưng vào vách.
Anh móc túi đánh lửa hút thuốc. Khi
anh rít đến hơi cuối cùng thì người con
gái hỏi anh :

– Anh vẫn chưa ngủ sao?

– Chưa. Rồi tiếp: Em nằm ngoài,
muỗi nhiều quá, anh không ngủ được.
Em nằm xích vào đây đi. Anh không ngủ
đâu.

Người con gái vẫn nằm im như cũ,
thỉnh thoảng hai chân lại khẽ chà lên
nhau để đuổi muỗi.

– Em.

– Anh nói đi.

– Tên em là gì?

– Ngọc.

– Tại sao em ở một mình mà cho anh ngủ lại ?

Người con gái không trả lời. Những ngọn gió tây về sáng thổi lùa qua tàng cây bồ đề trên bậc sông nghe ào ào như mưa. Lâm nghĩ đến những ngày mùa đông sắp đến ở tiền đồn. Khổ nhất là anh không biết rút bài, không biết văng tục. Chỉ hút thuốc lá và đọc sách. Và viết thư về cho Châu. Bây giờ Châu đã đi lấy chồng, anh không có nhiều tiền để mua sách, và những cơn ho đầu mùa làm anh kiêng sợ những điều thuốc vào đêm. Trong một thoáng, Lâm thấy mình như bị tước đoạt tất cả, tước đoạt đến kẽ tóc chân tơ.

– Anh gắng ngủ đi.

Nghe tiếng nói của người con gái, anh muốn nói bắt tiếp theo một điều gì để phá tan bầu không khí ngăn cách giữa hai người, và để tỏ lòng biết ơn về một sự lo sóc kín đáo, nhưng rồi anh không biết nói gì. Cuối cùng anh lại hỏi;

– Tại sao Ngọc cho anh trọ lại đêm nay?

Người con gái không trả lời về điều anh hỏi, nhưng hỏi lại anh :

– Lúc nào anh trở về đơn vị ?

– Có lẽ mai.

– Đơn vị anh đóng ở đâu ?

– Xa lắm.

– Anh có biết anh Chinh không ?

– Chinh nào ?

– Anh ấy chết rồi. Hiền như anh nhưng đánh giặc hăng lắm.

Lâm nhắm mắt hình dung người vừa được nhắc đến. Hằng trăm ngàn thanh niên mặc đồ trận chồn vờn lộn xộn đi qua trí anh. Lâm không bắt gặp và dừng lại ở một người nào nhất định. Cuối cùng anh gặp chính anh, thiếu não, tiểu tụy, rách nát, thất thểu giữa một cánh đồng trống, trên kia là màu xanh, anh đưa tay đuổi bắt màu xanh nhưng không bao giờ với tới. Buột miệng anh nói:

– Tôi cũng sẽ chết như anh Chinh, nhưng chắc không bao. được như anh ấy.

Người con gái quay phắt lại, tay nàng giữ chặt lấy tay Lâm. Bên ngoài, những ngọn gió tây vẫn kéo dài qua tàng lá cây

bồ đề trên bờ sông nghe rào rào như trời đổ mưa. Hơi lạnh sương thu làm cho ánh đèn trên bàn thờ thấp xuống.

*

Cô Ngọc,

Tôi là Hoàng, bạn của Lâm, viết thư này cho cô. Tôi rất buồn phải gửi hoàn lại cô bức thư cô đã viết cho bạn tôi. Lâm đã chết hôm qua, lúc 10 giờ 25, trong một trận chạm địch ở cách căn cứ chừng 5 cây số về phía tây. Từ nhiều ngày nay, Lâm có ý đợi thư cô, nhưng khi thư cô đến thì Lâm không đọc được. Chúng tôi rất buồn và chắc khi nhận tin này cô cũng sẽ buồn. Nhưng biết làm sao hơn khi chúng tôi là trai.

Nhiều đêm về khuya nằm trong trại, nghe gió hú rất rõ trong rừng, Lâm thường

nói chuyện với tôi về cô, về một trường hợp ngủ nhờ, về một tình yêu tưởng như được Trời định. Nay không may Lâm nằm xuống, chúng tôi xin cô đừng buồn nhiều. Biết lời khuyên này không ích gì nhưng xin cô xem đó như một chuyện đã rồi. Mỗi chúng ta đều có một số phận, và tình yêu của mỗi chúng ta cũng vậy. Dù sao thì Lâm vẫn còn may hơn tôi, còn có một người thương nhớ khóc lóc khi anh ấy nhắm mắt. Còn tôi...

Người con gái cầm hai cái thư trong tay, nước mắt rưng rưng. Nàng không biết phải làm gì. Người lính chuyển thư đã đi xa từ lâu. Trên kia, những cơn gió cuối thu thổi lộng qua công viên, cuốn theo những xác lá khô đi về thành phố.

NHẤT ANH

